european greenbelt

BESTbelt

With financial support of the European Union

LITHUANIAN COUNTRYSIDE TOURISM ASSOCIATION

KAIP KELIAUTI TVARIAI?

Patarimai pradedančiajam ekoturistui

2023

Lietuvos kaimo turizmo asociacija

Šis projektas įgyvendinamas gavus Europos Sąjungos projekto BESTbelt finansinę paramą. Už šio projekto turinį atsako tik Lietuvos kaimo turizmo asociacija ir jokiu būdu negalima laikyti, kad jis atspindi Europos Sąjungos poziciją.

TURINYS

1. EKOTURIZMAS IR JO SVARBA 3
2. AR GALIU BŪTI EKOTURISTU? 5
3. PATARIMAI PRADEDANČIAJAM EKOTURISTUI 7
3.1. Rinkitės tvarius kelionės būdus 7
3.2. Prisidėkite prie vietovės išsaugojimo 8
3.3. Būkite socialiai atsakingi 10
4. KAIP ELGTIS GAMTOJE? 12
4.1. „Nepalikite pėdsakų“ („Leave no trace“) principai 12
4.2. Saugomų teritorijų lankymo taisyklės 15
ŠALTINIAI 19
ATMINTINĖS TURISTUI 20

1. EKOTURIZMAS IR JO SVARBA

Turizmas skatina žmones aplankyti šalies ir pasaulio įžymias ir įdomias vietas, nesvarbu, ar tai būtų miestai, laukinė gamta, žmonės ar maistas. Nors jis prisideda prie darbo vietų kūrimo ir teigiamai veikia ekonomiką, tačiau jo poveikis gamtai ir visai aplinkai gali būti pražūtingas. Turizmas taip pat gali sukelti ilgalaikį neigiamą poveikį vietos bendruomenėms, jau nekalbant apie tai, kad gali būti sunaikintas istorinis ir kultūros paveldas. Šiuo metu neigiamas turizmo poveikis jaučiamas jau daugelyje populiarių pasaulio vietų.

Ekoturizmas – tai keliavimo ar atostogų būdas, kai daugiausia dėmesio skiriama natūralioms vietoms, kelionės metu nedarant žalos aplinkai. Jis padeda vietos ekonomikai ir toje vietovėje gyvenantiems žmonėms bei leidžia keliautojams užmegzti ryšį su gamta, aplinka ir lankomos šalies kultūra. Tai teikia daug naudos vietos gyventojams, patiems turistams ir aplinkai, o iš tokio pobūdžio kelionių gauti pinigai atitenka vietos bendruomenei. Vis daugiau asmenų visame pasaulyje ieško tvaresnių turizmo galimybių, todėl kasmet jis tik populiarėja.

Pasaulinis ekoturizmo tinklas (TIES) teigia: „Ekoturizmas – tai atsakingos kelionės į natūralias vietoves, kurių metu saugoma aplinka, palaikoma vietos žmonių gerovė ir kuriamos žinios bei supratimas aiškinant ir šviečiant visus su tuo susijusius žmones: turistus ir vietinius gyventojus“.

Vienas iš pagrindinių ekologinio keliavimo tikslų – mažinant neigiamą turizmo poveikį padėti apsaugoti gamtinių išteklių kiekį ir kokybę, išsaugoti kultūras ir tausoti vietoves būsimoms keliautojų kartoms. Tai reiškia, kad reikia:

- saugoti natūralią aplinką, gamtos išteklius ir gyvūnų gerovę;
- valdyti turistų skaičių ir jų veiklas;
- didinti aplinkosauginį sąmoningumą;
- teikti socialinę ir ekonominę naudą vietos bendruomenėms ir verslui;
- sudaryti sąlygas kultūros paveldo išsaugojimui ir autentiškos turistinės patirties kūrimui.

Galbūt galvojate: „Šiuo metu turiu daugybę galimybių pasirinkti keliavimo būdą, bet aš esu tik vienas žmogus. Ar tai, kaip keliausiu, yra iš tiesų svarbu?“ Kodėl taip skubama keliauti tvariai? Ar tai tiesiog tūkstantmečio socialinė problema?

Ekologinio keliavimo šalininkai pabrėžia, kad gamtosaugos priemonių reikia imtis skubiai, nes tai naudinga ne tik dabartinei keliautojų kartai, bet ir būsimiems keliautojams. Tvarus keliavimas yra investicija ateičiai. Tai, kas šiandien gali atrodyti kaip paprastas sprendimas, kartu su daugeliu kitų gali lemti didelius dalykus rytoj. Užsiimdamas ekologiniu turizmu, žmogus gali išsaugoti tai, ką mato ir patiria dabar pats, kad patirtų ir jo vaikai. Mūsų pasirinkimus ir elgesį lemia bendra asmeninės ir aplinkos gerovės pusiausvyros samprata.

Taigi, kaip žmonės nusprendžia, kad nori keliauti tvariai? Tam jie turi:

a) suprasti kylančias problemas ir su jomis, susijusią svarbią informaciją;

b) gebėti apsvarstyti, kaip tai yra susiję su jų pačių mąstymu ir elgesiu;
c) racionaliai apsvarstyti keliavimo būdo keitimo naudą ir sunkumus;
d) būti pasirengę įgyvendinti pokyčius, susijusius su keliavimu.

Ekologiškos kelionės – tai ne trumpalaikė tendencija, o ilgalaikis gyvenimo būdo pasirinkimas. Ekoturistas atsisako vartotojiško požiūrio į gamtą, keliauja ne su tikslu kažką gauti, o su tikslu kažką duoti – surinkti šiukšles gamtoje, padėti vietos ūkininkui, paremti vietos maitinimo ir apgyvendinimo įstaigas.

Prieš imdamiesi kokių nors veiksmų, pirmiausiai turite suvokti tvaraus keliavimo poreikį. Tad susipažinkite su pateikta informacija, apsvarstykite, kiek ji tinka jums, įvertinkite tvaraus keliavimo privalumus ir trūkumus. Kai pasirinkimai atitinka asmens interesus ir vertybes, net neįdedant daug pastangų gali pavykti būti ekologiniu turistu ir keliaujant saugoti aplinką.

2. AR GALIU BŪTI EKOTURISTU?

Pagrindinis skirtumas tarp ekoturizmo ir turizmo prasideda nuo keliautojo. Ekoturistai – tai keliautojai, besidomintys ir vertinantys ekologinį turizmą, paprastai siekiantys daugiau apie jį sužinoti ir sumažinti turizmo neigiamą poveikį aplinkai, praktikuojantys tvarų keliavimą. Jų kelionės dažnai būna susijusios su gamta, vietos kultūra. Tad tokia patirtis tampa ne tik pamokanti, bet ir praplečianti žmogaus supratimą apie save ir visą pasaulį.

Tarptautinė Ekoturizmo bendrija (TIES) (2006) pateikia tokį ekoturisto Europoje profilį – patyręs keliautojas, aukštesnio išsilavinimo, vidutinio – vyresnio amžiaus, gaunantis didesnes nei vidutines pajamas.

Atsižvelgiant į veiklas, ekoturistai gali skirtis daugeliu aspektu: pagal norimą nukeliauti atstumą, apsistojimo laiką, norimą komforto lygį, norimą išleisti pinigų sumą, norimą veiklą. Daugeliui jų savo apsilankymo metu svarbu prisidėti prie natūralios aplinkos išsaugojimo ir vietos plėtros. Nors tai svarbu ne visiems ekoturistams, tačiau teikia papildomą motyvaciją verslams ir valdžiai remti plėtros ir išsaugojimo programas, susijusias su ekologija.

Jei norite pakeisti savo keliavimo praktiką, kad ji būtų tvaresnė, susipažinkite su 5 priežastimis, kodėl turėtumėte rinktis atsakingas ir ekologiškas keliones:

1. Prisidėsite prie aplinkos išsaugojimo. Rinkdamiesi ekoturizmą propaguojančią vietovę (o ne palaikančią masinį turizmą), netiesiogiai prisidedate prie lankomos vietovės apsaugos. Dar daugiau, keliaudami tvariai ir tyrinėdami naujas vietas bei rūpindamiesi jų apsauga, galite padėti išsaugoti natūralią aplinką, augalus, gyvūnus ir kitus gamtos išteklius tiek vietiniams gyventojams, tiek kitiems turistams. Kitą kartą, kai nuspręsite užsisakyti atostogas, patyrinėkite ekologinio turizmo galimybes, užsisakykite ekologiškas apgyvendinimo vietas, pirkite ekologišką ir šviežiai užaugintą maistą, išvykdami iš namų atostogauti susipakuokite kuo mažiau daiktų. Visi šie maži žingsneliai turi didelę reikšmę mūsų aplinkai.

2. Patirsite autentiškas atostogas. Kadangi ekologinis turizmas skirtas mažesnėms turistų grupėms ir pavieniams keliautojams, gausite daugiau individualaus dėmesio ir jums skiriamo laiko. Taip geriau suprasite vietos kultūrą, nes tiesiogiai bendrausite su vietos žmonėmis, kuriančiais pačią bendruomenę. O kas gali suteikti geresnės informacijos apie lankytinas vietas nei vietiniai gyventojai! Nebijokite dalyvauti kokioje nors vietinėje šventėje, padėti ruošti vietinius patiekalus ar išmokti vietinės kalbos pagrindų. Galėsite susipažinti su autentišku kasdieniniu gyvenimu tose vietovėse ir netgi užmegzti naudingų ryšių su žmonėmis.

3. Paremsite bendruomenes, kurioms to tikrai reikia. Šiuo metu turizmas yra viena sparčiausiai augančių pramonės šakų pasaulyje, o daugelio besivystančių šalių ekonomikos augimas priklauso nuo jo. Dabar, kai jį smarkiai paveikė COVID-19 pandemija, kaip niekada anksčiau svarbu turizmą išnaudoti taip, kad būtų ugdomas ir kultūrinis bei aplinkosauginis sąmoningumas. Ekonominiu požiūriu ekoturizmas gali būti

labai naudingas vietos bendruomenėms, nes jis reiškia tvarų ir produktyvų gamtos gėrybių ir išteklių naudojimą. Jei pasirenkate su ekologiniu turizmu susijusią bendruomenės veiklą, gerokai padidinate jos pajamas, kurias ji gali panaudoti investicijoms į švietimą, sveikatą, infrastruktūrą ir kitas svarbias sritis.

4. Parodysite pagarbą vietos kultūrai. Daugelis kultūrų labai didžiuojasi galėdamos padėti jums pažinti jų vietinius papročius ir gamtos grožį, tačiau mainais tikisi, kad jūs gerbsite juos ir jų tradicijas. Dažnai dėl technologinės pažangos tradicijos ir papročiai pamirštami. Pasirinkdami ekoturizmą ir jo paslaugas, gerbiate vietos bendruomenes, jų gyvenimo būdą, taip pat mokotės ir susipažįstate su autentiškais papročiais. Ekologinis keliavimas gali paskatinti teigiamą turistų ir vietos gyventojų patirtį.

5. Įgysite unikalią patirtį, kuria galėsite pasidalinti su kitais žmonėmis. Masinis turizmas kiekvienam lankytojui siūlo tokį patį maistą, apgyvendinimą ir patirtį. Tačiau jūs tokios patirties neturėsite, jei pasirinksite ekoturizmą. Būtent vietiniai žmonės gali parodyti mažai žinomas vietas arba kur galima rasti unikalių vietinių patiekalų, todėl stenkitės bendrauti ir jų klausytis. Grįžę namo pasidalinkite įgyta patirtimi su savo šeima ir draugais, taip juos paskatindami irgi rinktis ekoturizmą! Jūsų ekologiškų kelionių patirtis gali tik padidinti asmeninį išprusimą ir sąmoningumą, taip pat kitų žmonių norą išbandyti ekologiškesnę praktiką ir padėti mus supančiai nuostabiai aplinkai.

3. PATARIMAI PRADEDANČIAJAM EKOTURISTUI

Tiesą sakant, keliautojų pareigos ir galimybės prasideda vos tik pradedama galvoti apie kelionę. Kaip būsimas ekoturistas turite laikytis tam tikrų principų, kad užtikrintumėte, jog jūsų kelionių praktika būtų tvari, saugotumėte gamtą ir gerbtumėte vietos bendruomenes. Štai keletas pagrindinių patarimų, kad Jūsų kelionė kuo labiau atitiktų ekoturizmo tikslus.

3.1. Rinkitės tvarius kelionės būdus

Kelionių kryptys

- Kelionei rinkitės artimas vietoves ir šalis bei tvarius keliavimo būdus. Tokiu būdu sumažinsite savo kelionės įtaką gamtos užterštumui ir klimato kaitai.
- Kuo trumpesniu atstumu keliaujate, tuo mažesnį anglies dioksido pėdsaką paliekate.
- Kelionės ne sezono metu ne tik yra pigesnės, bet ir leidžia aplankyti vietovę, kai joje yra palyginti nedaug turistų.
- Jei norite aplankyti gausiai turistų lankomą vietą, rinkitės neaktyvaus turizmo sezono laiką, apsistokite ilgiau, palaikykite vietos verslą gyvendami vietinių gyventojų valdomose apgyvendinimo įstaigose ir restoranuose. Ne sezono laiku vietos verslams labai reikalinga turistų parama.

Transporto priemonės

- Stenkitės keliauti tvariomis transporto priemonėmis – pėsčiomis, dviračiais ar valtimis, slidėmis arba rinkitės visuomeninį transportą.

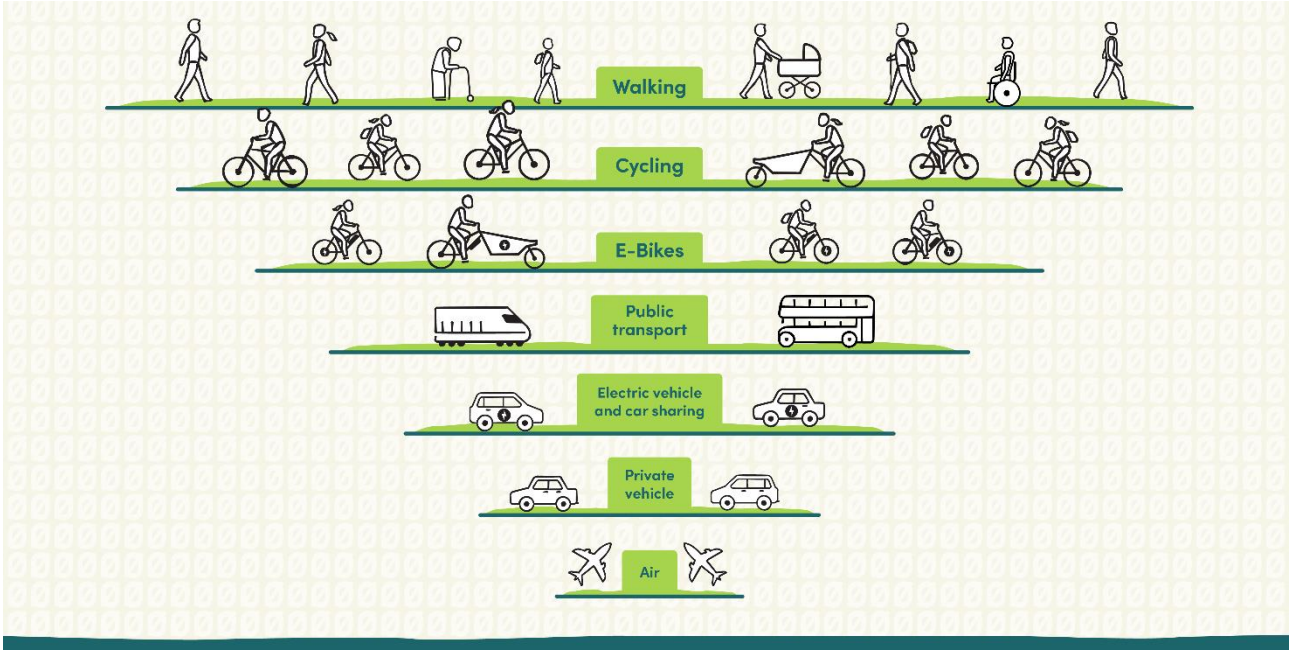

- Rinkdamiesi keliavimo būdą apskaičiuokite kokį „anglies dioksido pėdsaką“ paliks jūsų kelionė. Rinkitės, kad paliktų kuo mažesnį pėdsaką. Apskaičiuoti kelionės „anglies dioksido pėdsaką“ galite naudodamiesi šiomis skaičiuoklėmis – užsienio šalyse https://sustainabletravel.org/our-work/carbon-offsets/calculate-footprint/ arba Lietuvoje www.maps.lt/co2. Jos padės įvertinti kelionės poveikį klimato kaitai keliaujant automobiliais, elektromobiliais, autobusais, troleibusais, traukiniais ir kt.
- Į trumpo atstumo keliones vykite traukiniais, o ne lėktuvais, kad sumažintumėte išmetamo anglies dioksido kiekį. Jei vis dėlto reikia skristi, rinkitės skrydžius be persėdimų.
- Traukiniai suteikia galimybę keliauti lėtai: pasigrožėti kraštovaizdžiu, paskaityti knygą, o į kelionės vietą atvykti pailsėjus ir pasiruošus tyrinėti.
- Jei keliausite automobiliu, atminkite:
    - automobilis paliekamas ten, kur nekenkia gamtai ir netrukdo kitiems eismo dalyviams;
    - nelaikykite užvesto automobilio variklio be reikalo;
    - netrikdykite vietos ramybės garsiai leisdami muziką automobilyje.
- Jei ketinate plaukti baidarėmis ar valtimis, raskite vietą, kur galima saugiai jas nuleisti į vandenį, nesuardant vandens telkinio šlaitų ir nepažeidžiant augmenijos. Nepalikite šiukšlių ant upės kranto ir nemeskite jų į vandenį. Viską ką atsinešėte į gamtą, turite ir išsinešti. Turėkite specialius maišus šiukšlėms susidėti ir išrūšiuokite jas šiukšlių surinkimo vietose.
- Atvykę pagalvokite, ar nėra aplinkai draugiškesnio būdo vietinėms kelionėms:
    - Apsvarstykite galimybę keliauti dviračiais arba pėsčiomis.
    - Jei esate prie vandens, plaukite burėmis, užuot plaukę motorine valtimi.
    - Nuomojatės automobilį? Pagalvokite apie elektrinę arba bent jau mažiausią jūsų šeimos poreikius atitinkančią transporto priemonę.
    - Jei įmanoma, važiuokite viešuoju transportu. Tai taip pat puikus būdas susipažinti su vietiniais žmonėmis.
    - Išbandykite dalijimąsi automobiliais, nes taip galima sutaupyti pinigų ir sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį.

3.2. Prisidėkite prie vietovės išsaugojimo

Pažinkite lankomas vietoves

- Būtinai aplankykite vietinius turizmo informacinius centrus ir muziejus – nustebsite pamatę kaip džiaugsmingai jus sutiks!
- Dalyvaukite vietos gyventojų organizuojamose edukacijose ir šventėse, įsiliekite į vietos gyvenimą ir pagyvenkite kaip vietinis pas vietos ūkininkus ir amatininkus.
- Edukacija – svarbi ekoturizmo dalis, nes tik betarpiškai pažindami vietos gamtą ir gyventojus suprasite kaip prisidėti prie vietovės išsaugojimo.

Saugokite gamtą

- Gyvūnų, ypač retų rūšių, gyvenimo vietose nesilankykite jų dauginimosi, lizdų sukimo ar žiemojimo laikotarpiu. Netrukdykite gyvūnams jų įprastoje aplinkoje.
- Plaukiant upe ar ežeru reikėtų elgtis ramiai, neišgąsdinti vietinių gyvūnų ir paukščių, kad galėtumėte jais grožėtis ir fotografuoti.
- Neleiskite savo vaikams ir šunims gąsdinti ir vaikyti paukščių ir gyvūnų – tai jiems sukelia stresą, dėl kurio gali net žūti.
- Nelieskite ir neskinkite laukinių augalų, nes jie gali būti nuodingi.
- Jei planuojate žvejoti, pasitikrinkite vietovės taisykles. Daug kur žvejybai yra reikalingas leidimas.
- Apsilankykite vietos gamtos pažinimo centruose – čia sužinosite kaip prisidėti prie vietovės išsaugojimo.
- Jei einate į žygį, laikykitės tam skirtų takų. Nukrypę nuo numatyto maršruto galite pakenkti jautriems augalams. Jei pasiklysite, teks kviesti vietos gelbėjimo tarnybas, o tai vietos gyventojams kainuos nemažai lėšų ir išteklių.
- Lankydami nacionalinius ir regioninius parkus neužmirškite įsigyti lankytojo bilieto ir tokiu būdu paremti parko veiklą ir gamtos išsaugojimą.
- Visada su savimi turėkite sandarų maišelį, kad galėtumėte šiukšles pasiimti su savimi bei surinkti rastas ir grįžę atsakingai jas išmesti.

Jei keliaujate su šuniu

- Rinkitės tvarius kelionės būdus. Jūsų šuo juos žino geriausiai – keliavimas pėsčiomis gamtoje!
- Naudokite tik gamtai draugiškus produktus augintiniui – daugkartinio naudojimo dubenėlius, tvarias maisto pakuotes.
- Naudokite tik ekologiškus, suyrančius maišelius šunų ekskrementams.
- Pasirinkite draugiškas gamtai apgyvendinimo ir pramogų vietas, kurios pasirūpins jūsų augintiniu – pasiūlys vandens dubenėlius, specialias vietas ekskrementams išmesti ir kt.
- Gerbkite laukinę gamtą – naminiai gyvūnai serga ligomis, kurios gali būti pavojingos laukiniams gyvūnams, todėl venkite augintinio kontakto su laukiniais gyvūnais, nepalikite jo ekskrementų gamtoje. Visada stenkitės, kad augintinis būtų šalia, nepuldinėtų ir negąsdintų laukinių gyvūnų.
- Daugumoje miestelių ir kaimų, šunį veskite su pavadėliu.
- Draudžiama vesti šunį į vaikų žaidimo aikšteles, sporto aikštynus ir pramogų vietas, specialiai įrengtas maudymosi zonas ir vietas, kur yra atitinkami draudžiamieji ženklai (išskyrus šunis vedlius).
- Kiekviena savivaldybė nustato tvarką, kur galite būti su šunimi, su pavadėliu ar be jo. Šios taisyklės laikui bėgant gali keistis, todėl pasidomėkite paskambinę į vietinį Turizmo informacijos centrą.

3.3. Būkite socialiai atsakingi

Keliaukite lėtai

- Keliaukite lėtai, stenkitės pažinti vietos gyvenimą ir bendruomenes.
- Keliaudami nelakstykite iš vienos vietos į kitą norėdami viską pamatyti. Stenkitės kiekvienoje vietoje pabūti ilgiau, mėgautis gamta ir vietos kultūra.
- Atkreipkite dėmesį kokį pėdsaką paliekate, ar prisidėjote prie vietos žmonių palaikymo, ar apsistojote vietos žmonių būstuose, ar valgėte vietinėse maitinimo įstaigose, ar pirkote maisto produktus iš vietos ūkių, o gaminius ir suvenyrus iš vietos amatininkų?
- Naudokite kuo daugiau vietos gyventojų pagamintų, o ne su savimi atsivežtų produktų, taip remdami vietinį verslą kaime. Vietoje parduodamas maistas taip pat bus daug skanesnis ir sveikesnis!

Gyvenkite pas vietinius

- Apgyvendinimui rinkitės tokias vietas, kad jūsų kelionė turėtų teigiamos įtakos vietos gyventojams – vietinius svečių namus, kaimo turizmo sodybas, kempingus.
- Galite ieškoti ir rinktis apgyvendinimo įstaigas, kurios naudoja saulės energiją, yra įsirengusios energiją taupantį apšvietimą, vykdo antrinį perdirbimą ir pan. Išsiaiškinkite, ar jose dirba vietiniai darbuotojai, ar maistą tiekia vietiniai ūkiai ir pan.
- Atvykę į apgyvendinimo vietą, taupykite elektrą, vandenį ir kitus išteklius.
- Apgyvendinimo vietoje rūšiuokite šiukšles, paklauskite šeimininkų, kur dėti maisto likučius – galbūt jie kompostuoja arba sunaudoja juos gyvūnų maistui.
- Nenaudokite vienkartinių indų ir įrankių.

Kai keliaujate su šeima

- Sekite tvarias keliones propaguojančius žmones socialiniuose tinkluose – čia galite rasti puikių idėjų, tinkančių jūsų šeimos kelionei.
- Stenkitės neturėti didelių lūkesčių apie atostogas prabangiose vietose ir pietus prašmatniuose restoranuose. Priminkite sau ir savo vaikams, kad keliaujate tvariai, norite pažinti lankomas vietas, išbandyti vietines pramogas, paragauti vietinių valgių ir taip palaikyti vietinius žmones.
- Keliaukite lėtai – sumažinkite lankomų objektų skaičių, skirkite daugiau laiko mėgavimuisi gamta ir bendravimui su šeima – jūsų vaikams tai patiks.
- Nesilaikykite griežto kelionės plano – naudodamiesi internetu lankytinas vietas galite išsirinkti kelionės metu, į pasirinkimo procesą įtraukdami ir vaikus. Tokiu būdu jie ne tik mokysis planuoti kelionę, bet ir kur kas geriau atsimins aplankytas vietas.
- Mokykite vaikus jau namuose, kad būtina taupyti vandenį ir elektrą, rūšiuoti šiukšles, nenaudoti vienkartinių indų, rinktis tvaresnius gaminius, mažiau dėmesio teikti pakuotei. Tokiu būdu ir kelionėje jie mieliau rinksis tvaresnius būdus.

- Namuose stenkitės gaminti skirtingų pasaulio virtuvių patiekalus ir lankytis skirtingą maistą siūlančiuose restoranuose, kad vaikai priprastų prie skirtingų skonių ir būtų galima mėgautis vietiniu maistu, o ne ieškoti tų pačių mėsainių visose kelionės vietose.

Suvenyrai

- Jei esate gausiai turistų lankomoje vietoje, venkite „turistų spąstų“ – parduotuvėlių, kurios parduoda daug, visokių rūšių ir pigių suvenyrų. Stenkitės ieškoti vietos amatininkų parduotuvėlių arba gaminių su užrašu – rankų darbo, pagaminta šioje vietoje ir pan.
- Kelionėje stenkitės įsigyti gaminių ar suvenyrų iš vietos amatininkų, nes tokiu būdu palaikysite juos, prisidėsite prie vietos amatų ir tradicijų išsaugojimo.
- Venkite masinės produkcijos. Masinių gaminių pardavimo pelnas paprastai atitenka didelėms kompanijoms, dažnai net registruotoms kitose šalyse.
- Vietoje pagamintų suvenyrų dažnai galite nusipirkti iš gatvės prekeivių, turguose ir muziejų ar lankytinų vietų prekybos stenduose.
- Prieš kelionę pasidomėkite kuo didžiuojasi lankoma šalis, kokie dirbiniai joje gaminami. Skirkite laiko suvenyro pirkimui – sužinokite kaip, iš ko ir kokioje vietoje jis pagamintas.

4. KAIP ELGTIS GAMTOJE?

4.1. „Nepalikite pėdsakų“ („Leave no trace“) principai

Septyni "Leave No Trace" („Nepalikite pėdsakų“) principai yra lengvai suprantama minimalaus poveikio praktika visiems, kurie lankosi gamtoje. Nors "Leave No Trace" ištakos siekia užmiesčio vietoves, principai pritaikyti taip, kad juos galima taikyti bet kur - nuo atokių laukinės gamtos vietovių iki vietinių parkų ir net savo kieme. Jie taip pat gali būti taikomi beveik kiekvienai laisvalaikio veiklai.

Leidžiant laiką gamtoje svarbu suvokti, kokį poveikį mūsų veiksmai gali turėti augalams, gyvūnams, kitiems žmonėms ir net ištisoms ekosistemoms. Kiekvienas principas apima konkrečią temą ir pateikia išsamią informaciją, kaip sumažinti neigiamą poveikį gamtai.

Svarstydami, kaip savo kelionėse įgyvendinti "Leave No Trace", vadovaukitės šiais septyniais principais:

1) Planuokite iš anksto ir pasiruoškite:

- Susipažinkite su vietovės, kurioje lankysitės, taisyklėmis ir apribojimais.
- Pasiruoškite įvairioms oro sąlygoms, pavojams ir ekstremalioms situacijoms.
- Suplanuokite kelionę taip, kad išvengtumėte aktyvaus turistų lankymosi sezono meto.
- Jei įmanoma, lankykitės mažomis grupėmis; apsvarstykite galimybę didesnes grupes suskirstyti į mažesnes.
- Perpakuokite maistą, kad būtų kuo mažiau atliekų.

2) Keliaukite ir stovyklaukite ant patvarių paviršių:

- Daugiausia naudokitės esamais takais ir stovyklavietėmis.
- Stovyklaukite bent 200 metrų nuo ežerų ir upelių.
- Stovyklavietės turi būti nedidelės; daugiausia dėmesio skirkite vietovėms, kuriose nėra augmenijos.
- Statant palapinę atkreipkite dėmesį į oro sąlygas, gruntą, nuolydį ir atstumą nuo laužavietės:
    - ✓ Jei diena labai karšta, palapinę geriau statyti pavėsyje.
    - ✓ Jei diena vėjuota, nestatykite palapinės po medžiais arba arti jų.
    - ✓ Jei pliaupia lietus, geriau, kad palapinė nestovėtų dauboje, nes visas vanduo kaupsis po ir aplink ją.
    - ✓ Taigi, jei lijo lietus ir aplink palapinę susidarė bala, stovyklavietę ar tik palapinę derėtų nepatingėti perkelti į kitą vietą.
    - ✓ Net ir šiltuoju metų laiku miegodamas baloje galite peršalti. Tiesioginio sąlyčio su vandeniu galite ir neturėti, drėgmė vis tiek padarys savo – greičiau iš organizmo pasišalins šiluma ir po nakties nubusite sušalęs.

- ✓ Būtinai atkreipkite dėmesį į nuolydį, kad naktį neiščiuožtumėte iš palapinės arba visi palapinės gyventojai nemiegotų susispaudę krūvoje viename iš palapinės kraštų.

3) Tinkamai tvarkykite atliekas:

- Prieš įrengiant stovyklavietę, surinkite šiukšles, kurias paliko prieš tai stovyklavę asmenys. Jas reikia surinkti ne tik dėl estetinio vaizdo, bet ir dėl pavojaus susižeisti. Renkant šiukšles svarbu atkreipti dėmesį į tai, ar nesimėto kokių nors stiklo šukių, ar laužavietėje nėra sprogių ar kitokių medžiagų, kurios galėtų padaryti kepamą šašlyką nevalgomą, pvz., plastiko. Surinkus stiklo šukes bus apsaugotos kojos, o atidžiai apžiūrėta laužavietė ir pašalintos sprogios medžiagos, pvz. koks purškiamo dezodoranto flakonas – padės išvengti bėdos.
- Prieš išvykstant, sutvarkykite aplinką, įsitikinkite, kad laužas tikrai užgesintas ir kad visos šiukšlės surinktos. Supakuokite visus maisto likučius. Šiukšles išmeskite tinkamoje vietoje. Visada palikite vietą švaresnę, nei ją radote, ir išneškite viską, ką atsinešėte.
- Įsikuriant stovyklavietėje įrenkite tualetą. Tai gali būti elementari duobė su šonus uždengiančiais rąstukais, ant kurių galima pritūpti nebijant įkristi į duobę. Greta duobės pastatykite kibirą su pelenais ir po kiekvieno apsilankymo tualete pabarstykite duobės turinį. Tai padės stabdyti kvapus ir bakterijas. Patį tualetą įrenkite maždaug 100 m atstumu nuo stovyklavietės ir vandens telkinio. Nesant galimybės įrengti tualeto, turėkite kastuvėlį. Prispyrus reikalui eikite kiek įmanoma toliau nuo stovyklavietės ir išsikaskite maždaug sprindžio gylio duobutę. Atlikus reikalą į duobutę meskite panaudotą tualetinį popierių ir viską užkaskite. (Kai kuriose vietovėse yra papildomų reikalavimų, pasidomėkite prieš išvykdami į kelionę).
- Jeigu gaminant maistą, naudojate vandenį iš greta esančio vandens telkinio: ežero, upės, upelio ir pan. turite įsitikinti, kad greta nėra kokios nors kanalizacijos, fermos ar kitokio teršiančio objekto. Vandenį, imamą iš gamtos, privaloma virinti arba kitaip sterilizuoti, nes, kad ir koks švarus jis atrodytų, jame gali būti įvairių bakterijų ar mikrobų, galinčių sukelti rimtų sveikatos sutrikimų. Dažniausias ir paprasčiausias vandens valymo būdas yra virinimas. Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad dalis mikrobų ir bakterijų žūsta tada, kai vanduo pasiekia 70 °C, kita dalis – kai vanduo užverda, t. y. pasiekia 100 °C, tačiau vis tiek lieka nemenka dalis tokių mikroorganizmų, kuriems nepakanka, kad temperatūra pasiektų 100 °C, jiems sunaikinti reikia daugiau laiko, tad vandenį iš ežero derėtų virinti bent 10–15 minučių.
- Norėdami nusiprausti ar išsiplauti indus, vandenį atsineškite 200 metrų atstumu nuo upelių ar ežerų ir naudokite nedidelį kiekį biologiškai suyrančio muilo. Nuo indų plovimo likusį vandenį išpilkite kuo toliau nuo ežerų ir upelių.

4) Palikite taip, kaip radote:

- Saugokite praeitį: apžiūrėkite, bet nelieskite kultūrinių ar istorinių struktūrų ir artefaktų.
- Palikite akmenis, augalus ir kitus gamtos objektus tokius, kokius radote.
- Neimkite nevietinių rūšių augalų išsivežti ir nepalikite atsivežtų.
- Nestatykite statinių, baldų ir nekaskite griovių.

5) Sumažinkite stovyklavietės poveikį:

- Kur leidžiama kurti ugnį, naudokite įrengtus laužus ar laužavietes.
- Laužavietei įrengti saugus atstumas nuo palapinės turėtų būti bent 15 metrų.
- Per arti pastatyta palapinė labai lengvai gali užsidegti nuo vėjo atneštų žarijų. Arba spragsinčių žarijų.
- Laikykite ugnį nedidelę.
- Atminkite, kad atvira ugnis labai pavojinga miškams.
- Sudeginkite visą medieną ir anglis iki pelenų, visiškai užgesinkite laužą ir išbarstykite vėsius pelenus.

6) Gerbkite laukinę gamtą:

- Stebėkite laukinius gyvūnus per atstumą; nesekite jų ir nesiartinkite prie jų.
- Niekada nemaitinkite gyvūnų. Šėrimas kenkia laukinių gyvūnų sveikatai, keičia jų natūralų elgesį ir kelia jiems plėšrūnų bei kitą pavojų. Be to, žmonių prijaukinti, netinkamai šeriami gyvūnai laukinėje gamtoje neišgyvena.
- Saugokite laukinius gyvūnus ir savo maistą saugiai laikydami maistą ir šiukšles.
- Visada kontroliuokite naminius gyvūnus arba palikite juos namuose (jei vedatės kartu, visada prieš tai pasidomėkite, ar leidžiama).
- Venkite laukinių gyvūnų poravimosi, lizdų sukimo, jauniklių auginimo ar žiemos metu.
- Tausokite gamtą. Nelaužykite medžių ar krūmų – jie gamtos dalis ir gyvūnų namai.

7) Būkite dėmesingi kitiems lankytojams:

- Gerbkite kitus lankytojus ir saugokite jų kelionės kokybę.
- Būkite mandagūs ir duokite kelią kitiems lankytojams.
- Susidūrę su gyvūnų būriais, pasitraukite į kitą tako pusę.
- Darykite pertraukas ir stovyklaukite atokiau nuo takų ir kitų lankytojų.
- Leiskite vyrauti gamtos garsams; venkite garsių balsų ir triukšmo.
- Saugokite viešąjį turtą. Neardykite ir nelaužykite poilsiaviečių ir kitų įrenginių, kurie yra reikalingi ir kitiems poilsiautojams.

Atminkite

Tikrasis ekoturistas gamtoje savo pėdsakų nepalieka – palieka tik džiaugsmą vietinių gyventojų širdyse kaip puikus svečias ir nuostabius atsiminimus savo galvoje.

4.2. Saugomų teritorijų lankymo taisyklės

Kiekviena šalis turi saugomas teritorijas, kurios yra sausumos ir (ar) vandens plotai nustatytomis aiškiomis ribomis, turintys pripažintą mokslinę, ekologinę, kultūrinę ir kitokią vertę ir kuriems nustatytas specialus apsaugos ir naudojimo režimas. Lietuva nėra išimtis.

Lietuvos saugomose teritorijose siekiama:

- išsaugoti tiek gamtos, tiek ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes), kraštovaizdžio ir biologinę įvairovę, genetinį fondą;
- užtikrinti kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, gamtos išteklių subalansuotą naudojimą ir atkūrimą;
- sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams;
- propaguoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes), kraštovaizdžio apsaugos idėjas bei tradicinį gyvensenos būdą, etnokultūros papročius.

Žaliojoje juostoje, esančioje Lietuvoje, randasi 2 saugomos teritorijos:

Kuršių nerijos nacionalinis parkas (KNNP) – tai vertingiausia Lietuvos saugoma teritorija. 2000 m. Kuršių nerija įtraukta į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą. Kuršių nacionalinis parkas įsteigtas išsaugoti:

- Kuršių nerijos didįjį kopagūbrį, jo senąsias parabolines kopas ties Juodkrante, pilkąsias kopas Agilos – Naglių ruože, pustomas Parnidžio kopas, užpustytus senuosius dirvožemius, taip pat pajūrio ir pamario palvės, kupstynės gamtinius kompleksus, apsauginį pajūrio kopagūbrį, savitą Kuršių nerijos augaliją, taip pat miškus su sengirės fragmentais, gyvūniją;
- savitą kultūros paveldą, iš jo autentiškas pamario nekilnojamąsias kultūros vertybes, etnografines žvejų sodybas, senąsias vilas Nidos, Juodkrantės, Preilos, Pervalkos gyvenvietėse, užpustytų senųjų gyvenviečių kultūrinius sluoksnius, memorialines vietas, puoselėti būdingas medinės architektūros tradicijas.

Pajūrio regioninis parkas (PRP) – tai saugoma teritorija, įsteigta gamtiniu, kultūriniu ir rekreaciniu požiūriais ypač vertingoje teritorijoje, kurios apsauga ir tvarkymas siejamas su teritorijos funkcinių bei kraštovaizdžio tvarkymo zonų nustatymu. Pajūrio regioninis parkas įsteigtas išsaugoti:

- Lietuvos pajūrio žemyninės dalies kraštovaizdį su pajūrio pakrantės kopų juosta, Didžiuoju ir Mažuoju pajūrio skardžiais, jūrinės lygumos Plocio ežeru, litorininės jūros suformuotu Nemirsetos kopagūbriu ir pajūriniais žemyniniais skardžiais, jūrinius riedulynus, etnografinį Karklės kaimą;
- gamtinės ekosistemos stabilumą, biotos komponentus, savitą augaliją ir gyvūniją, retų augalų bendrijas ir augavietes, svarbias vandens paukščių perėjimo ir poilsio migracijų metu vietas.

Jei esate svečias ar vietos gyventojas, besidžiaugdamas jo grožiu, laikykitės nustatytų lankymosi nacionalinio parko taisyklių ir savo pavyzdžiu įkvėpkite kitus.

Kaip saugomų teritorijų lankytojas turite teisę:

- lankytis, poilsiauti, susipažinti su gamtos ir kultūros paveldu, naudotis rekreaciniais ištekliais, laikantis taisyklių, kitų teisės aktų reikalavimų;
- statyti palapines, kurti laužus atitinkamuose teritorijų planavimo dokumentuose pažymėtose ir tik specialiai tam įrengtose, informaciniais ženklais pažymėtose vietose (stovyklavietėse, poilsiavietėse);
- važiuoti transporto priemonėmis važiuojamąja kelio dalimi su kietąja kelio danga valstybinės ir vietinės reikšmės keliais, kuriuose eismas leidžiamas Kelių eismo taisyklių nustatyta tvarka;
- statyti transporto priemones tik leistinose tam tikslui įrengtose aikštelėse ir kelių kelkraščiuose, jeigu tai netrukdo saugiam eismui, nėra draudžiamųjų kelio ženklų ir nepažeidžiamos kitų asmenų teisės bei nedaroma žala aplinkai;
- grybauti, rinkti vaisius (uogas, riešutus ir kt.), vaistažoles ir vaistinę žaliavą, laikantis Laukinės augalijos išteklių naudojimo tvarkos;
- žvejoti, medžioti laikantis Aplinkos ministro patvirtintos tvarkos, kitų teisės aktų reikalavimų;
- plaukioti parko vandens telkiniuose mažosiomis plaukiojimo priemonėmis, laikantis Aplinkos ministro patvirtintos mažųjų plaukiojimo priemonių naudojimo tvarkos;
- Kuršių nerijos nacionaliniame parke kurti laužus tik specialiai tam įrengtose, ženklais pažymėtose vietose, prieš tai pranešus antžeminės automatinės miško gaisrų stebėjimo sistemos budinčiam telefonu mobiliuoju telefonu 8 626 59826;
- Naglių ir Grobšto gamtiniuose rezervatuose eiti ir važiuoti įrengtais pėsčiųjų ir dviračių takais, praeiti paplūdimiu drėgnąją dalimi.

Kaip saugomų teritorijų lankytojas privalote:

- saugoti aplinką, gamtos bei kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes), tausoti gamtos išteklius;
- nepažeisti kitų gamtos išteklių naudotojų teisių bei interesų;
- tinkamai naudotis ir sutvarkyti paliekamą poilsiavietę, stovyklavietę ar kitą lankomą teritoriją;
- ten, kur yra pastatyti atliekų rūšiavimo konteineriai, rūšiuoti atliekas pagal pateiktas instrukcijas;
- mokamose stovyklavietėse ir poilsiavietėse sumokėti nustatyto dydžio mokestį teritoriją aptarnaujančios institucijos įgaliotiems asmenims;
- nešiukšlinti, apsistojus ir paliekant poilsiavietę ar kitą teritoriją surinkti komunalines atliekas ir išmesti į komunalinių atliekų konteinerius, o jeigu jų nėra – išsivežti;

- saugiai elgtis su ugnimi – laužus kurti tik specialiai tam įrengtose laužavietėse, kurios pažymėtos atitinkamais ženklais. Nuolat prižiūrėti užkurtą laužą, o baigus kūrenti, kruopščiai užpilti laužavietę žemėmis arba vandeniu, kol jis visiškai nustos rusenęs;
- pastebėję gaisrą, jį užgesinti, o jei tai atlikti neįmanoma – apie gaisrą nedelsiant pranešti priešgaisrinės apsaugos tarnyboms bendruoju pagalbos telefonu 112;
- plaukioti savaeigėmis transporto priemonėmis (išskyrus vandens motociklus) PNP akvatorijoje leidžiama tik raštu suderinus su parko direkcija;
- apie pastebėtus gamtos ar kultūros paveldo objektų niokojimo atvejus, saugomų teritorijų režimo ar kitus pažeidimus, pranešti KNNP ir PNP direkcijoms, kitų institucijų pareigūnams, policijai;
- vykdyti teisėtus įgaliotų valstybinių miškų, aplinkos apsaugos ir saugomų teritorijų pareigūnų reikalavimus, netrukdyti jiems vykdyti valstybinės aplinkos apsaugos ir saugomų teritorijų kontrolės funkcijas.

Saugomų teritorijų lankytojui draudžiama:

- važiuoti, sustoti ir stovėti transporto priemonėmis ne ant kietosios kelio dangos, užstatyti užtvarus ir įvažiavimus į mišką;
- statyti palapines, apsistoti su kemperiais, kilnojamaisiais nameliais, išskyrus tik specialiai tam įrengtas, ženklais pažymėtas vietas;
- kurti laužus, naudoti atvirą ugnį, išskyrus specialiai tam įrengtas, ženklais pažymėtas vietas bei namų valdas;
- kopti ar leistis Parnidžio kopos šlaitu, ardyti kopų sutvirtinimus, žaloti ar naikinti reljefo formas;
- šiukšlinti aplinką, daryti žalą gamtai, teršti vandens telkinius, užkasti šiukšles ir atliekas;
- deginti sausą žolę, nendres, nukritusius medžių lapus, buitines atliekas;
- ardyti, gadinti šlaitus ar kitaip skatinti žemės paviršiaus eroziją;
- gadinti, naikinti ar savavališkai perkelti rekreacinius įrenginius, informacines rodykles, stendus, riboženklius, kvartalinius stulpus ir ženklus, užtvarus ir priešgaisrinius įrenginius;
- savavališkai kirsti, naikinti, žaloti medžius ar krūmus, naikinti ir žaloti apsauginį paplūdimio kopagūbrį;
- naikinti ir žaloti gamtos ir kultūros paveldo objektus (vertybes);
- gaudyti, naikinti ir žaloti laukinius gyvūnus, išsinešti juos su savimi, rinkti paukščių kiaušinius, ardyti jų būstus (olas, dreves, lizdus ir pan.) ar kitaip kenkti gyvūnų aplinkai;
- rinkti į Lietuvos Respublikos raudonąją knygą įrašytų rūšių augalus ir grybus, naikinti jų augimvietes;
- išsivežti iš KNNP teritorijos smėlį, žvirgždą, gargždą ūkio reikmėms;
- lankytis Naglių ir Grobšto gamtiniuose rezervatuose, išskyrus įrengtus pėsčiųjų ir dviračių takus, drėgnąją paplūdimio dalį;
- išsilaipinti iš plaukiojimo priemonių į Kuršių marių krantą Naglių ir Grobšto gamtiniuose rezervatuose;
- rūkyti Naglių ir Grobšto gamtiniuose rezervatuose;

- triukšmauti, garsiai leisti muziką ar kitaip trukdyti kitų valstybinio PNP lankytojų ar vietos gyventojų poilsį;
- kelti pavojų kitų asmenų saugumui;
- leisti bėgioti palaidiems šunims, išskyrus Aplinkos ministro patvirtintose medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklėse nustatyta tvarka, maudyti juos paplūdimiuose ar kitose žmonių susitelkimo vietose;
- statyti, plauti autotransporto priemones vandens telkiniuose bei arčiau kaip 25 metrai nuo vandens telkinio kranto ar vandens telkinio šlaito viršutinės briaunos, kai krantai yra statūs, išskyrus stovėjimą įrengtose ir atitinkamais ženklais pažymėtose automobilių stovėjimo aikštelėse;
- važinėti automobiliais paplūdimiuose, vandens telkinių ledo paviršiumi;
- jodinėti neįrengtomis žirginio turizmo trasomis;
- plaukioti vandens motociklais parko akvatorijoje;
- maitinti laukinius gyvūnus.

ŠALTINIAI

- Deng J., Li J. 2014. „*Self-identification of ecotourists Journal of Sustainable Tourism*“, 2015, Vol. 23, No. 2, 255-279. http://dx.doi.org/10.1080/09669582.2014.934374 [2023.01.20]
- Don George. 2020. „*Ten Tips for Ecotourists*“ https://www.offthebeatenpath.com/ten-tips-for-ecotourists/ [2023.01.23]
- Ecotourism world. 2019. „10 Ways to be an Ecotourist“. https://ecotourism-world.com/10-ways-to-be-an-ecotourist/ [2023.01.23]
- Ecotourism world. 2019. „*What is Ecotourism? The Evolution of Ecotourism in Recent Years*“. https://ecotourism-world.com/what-is-ecotourism-the-evolution-of-ecotourism-in-recent-years/ [2023.01.20]
- Green Sail. 2020. „5 Reasons Why You Should Support Ecotourism“. https://www.green-sail.com/blog/5-reasons-why-you-should-support-ecotourism [2023.01.19]
- Klimenka G. E., Klimenka E. 2023. „*Išmoktos pamokos ne tik šauliams*“. – Kaunas: ISBN 978-609-08-0139-0
- Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcija. Lankymo taisyklės. 2022. https://nerija.lrv.lt/lt/lankytojams/lankymo-taisykles [2023.01.25]
- Nguyen T., Khanh Ch. 2022. „Hanh Pham The moderating role of eco-destination image in the travel motivations and ecotourism intention“. 2022 Journal of Tourism Futures ISSN: 2055-5911, https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JTF-01-2022-0014/full/html [2023.01.20]
- Pajūrio regioninis parkas. Parko lankymo taisyklės. 2012. https://www.pajuris.info/index.php?option=com_content&view=article&id=94&Itemid=107&lang=lt [2023.01.25]
- Sustainable Travel International. 2021. „*Top 10 Tips for Sustainable Travel*“. https://sustainabletravel.org/top-10-tips-for-sustainable-travel/ [2023.01.18]
- Sustainable Travel International. 2022. „*Sustainable Travel International launches embeddable travel carbon calculator for use on any website*“ https://sustainabletravel.org/embeddable-travel-carbon-calculator-release/ [2023.01.24]
- TourismNotes. 2018-2023. „*Eco Tourism*“. https://tourismnotes.com/eco-tourism/ [2023.01.22]
- Turpin Meadow Ranch. 2017. „What is Leave No Trace and Why is it Important?“. https://www.turpinmeadowranch.com/2017/07/leave-no-trace-important/ [2023.01.23]

ATMINTINĖS TURISTUI

Prieš pradedant kelionę

Per kelionę

Per kelionę...
4
Sumažinkite savo pėdsaką
Keliaukite "lėtai" ir kiekvienoje vietoje praleiskite daugiau laiko.
Kai įmanoma, naudokitės viešuoju transportu, išsinuomokite dviratį arba eikite pėsčiomis.
Taupykite vandenį ir energiją savo apgyvendinimo vietoje.
5
Naudokitės vietinėmis paslaugomis
Miegokite vietos apgyvendinimo įstaigose arba sodybose.
Valgykite vietiniuose restoranuose ir apsipirkinėkite vietiniuose turguose.
Pirkite vietinių amatininkų dirbinius.
Pasisamdykite vietinį gidą.
6
Nepalikite pėdsakų
Nešiukšlinkite.
Išmokite rūšiuoti kaip tai daro vietos gyventojai.
Vaikščiokite tam skirtais takais.
Nesiartinkite prie laukinių gyvūnų, nemaitinkite jų ir nelieskite.
7
Nepalikite skaitmeninių pėdsakų
Išlaikykite slaptas vietas paslaptyje.
Pagalvokite du kartus prieš pažymint vietą socialiniuose tinkluose.

Keliaujant su augintiniu

4 *Pasirinkite draugiškas gamtai apgyvendinimo ir pramogų vietas, kurios pasirūpins jūsų augintiniu – pasiūlys vandens dubenėlius, specialias vietas ekskrementams išmesti, ir kt.*

5 *Gerbkite laukinę gamtą – naminiai gyvūnai serga ligomis, kurios gali būti pavojingos laukiniams gyvūnams – venkite augintinio kontakto su laukiniais gyvūnais, nepalikite augintinio ekskrementų gamtoje.*

6 *Visada stenkitės, kad augintinis būtų šalia, nepuldinėtų ir negąsdintų laukinių gyvūnų.*

Keliaujant su šeima

4

Nesilaikykite griežto kelionė plano – naudodamiesi internetu lankytinas vietas galite išsirinkti kelionės metu, į pasirinkimo procesą įtraukdami ir vaikus – tokiu būdu jie ne tik mokysis planuoti kelionę, bet ir kur kas geriau atsimins aplankytas vietas.

5

Mokykite vaikus jau namuose, kad būtina taupyti vandenį ir elektrą, rūšiuoti šiukšles, nenaudoti vienkartinių indų, rinktis tvaresnius gaminius, mažiau dėmesio teikti pakuotei, Tokiu būdu ir kelionei jie mieliau rinksis tvaresnius būdus.

6

Namuose stenkitės gaminti skirtingų pasaulio virtuvių patiekalus ir lankytis skirtingo maisto restoranuose, kad vaikai priprastų prie skirtingų skonių ir galima būtų mėgautis vietiniu maistu, o ne ieškoti tų pačių mėsainių visose kelionės vietose.

Kodėl verta būti ekoturistu?

Nepalikite pėdsakų (Leave No Trace)

Keliaudami į gamtą esame svečiai, kurie po savo pasivaikščiojimo turėtų nepalikti pėdsakų. Atsakingas keliavimas pėsčiųjų takais, laužaviečių ir stovyklaviečių įsirengimas turi būti gerai apgalvotas, kad nesukeltų pavojaus gamtai.

Planuokite ir pasiruoškite

Tinkamas kelionės planavimas ir pasiruošimas padeda keliautojams saugiai ir maloniai pasiekti kelionės tikslus, tuo pačiu kiek įmanoma sumažinant poveikį aplinkai.

Keliaukite ir stovyklaukite ant patvarių paviršių

Jūsų tikslas – judėti natūraliomis vietovėmis, nepažeidžiant žemės ar vandens kelių. Patvarūs paviršiai: takai, akmenys, žvyras, smėlis, sausa žolė bei sniegas.

Tinkamai išmeskite atliekas

Tinkamas atliekų šalinimas yra svarbus siekiant išvengti vandens šaltinių užteršimo, ligų plitimo. Tai taip pat apsaugos laukinius žvėris bei paukščius.

Palikite tai, ką radote

Tyrinėkite, fotografuokite, bet palikite akmenis, augalus ir kitus gamtos objektus, kur juos radote.

Sumažinkite laužaviečių poveikį

Kurkite laužus tik tam leistinose vietose, kiek įmanoma mažesnius ir po savęs BŪTINAI PILNAI užgesinkite ugnį ir žarijas.

Gerbkite laukinę gamtą

Stebėkite laukinę gamtą iš tolo. Nesiartinkite prie gyvūnų, jų negąsdinkite ir nemaitinkite.

Būkite dėmesingi kitiems

Gerbkite kitus lankytojus ir būkite mandagūs. Stovyklaukite toliau nuo takų ir venkite garsių pašnekesių ir triukšmo (kiti į gamtą atvyksta pabūti tyloje).